

Úr grannalondum

Lagt til rættis: Árni Joensen

Átak ímóti skotskum sjálvræði byrjað

Fyrradagin byrjaði eitt tvørpolitiskt átak í Skotlandi, hvørs mál er at fáa skotar at venda sær frá ætlanini at loysa landið frá hinum partinum av Bretlandi

Fyrrverandi figgjarmálaráðharrin Alistair Darling (næstuttast til vinstu) gongu á odda í stríðnum ímóti skotskari loysing

Mynd: Polfoto

Alex Salmond, sum stendur á odda fyri skotsku heima-stýrisstjórnini, og sum er formaður í skotska loysingar-flokkinum SNP, ætla at hava fólkaatkvøðu um loysing. Eftir hansara tykki er eingin ivi um, at skotar eiga at kvetta kongssambandið við onglendingar, sum hefur verið í gildi síðani 1707. Hann og SNP eru langt síðani farnir undir eitt átak, sum

skal sannføra skotar um, at teir fara at standa seg betur í øllum lutum sum sjálvstøðugt land.

Teir skotsku sambandsmenninir siga harafturímóti, at tað verður betur fyri tað skotska fólkið, at landið verður verandi saman við hinum partinum av Bretlandi. Hetta ætla teir at vísa skotum við herferðini, sum hefur fingið heitið "Better

together" ella "Betri saman", ið fór í gongd mánadagin.

Oddamaður fyri átakinginum er fyrrverandi bretska figgjarmálaráðharrin Alistair Darling, sum er ættaður úr Skotlandi. Tá átakið varð sett í verk mánadagin, segði hann, at skotar hava rættliga stórt sjálvræði við egnari stjórn og egnum lóggávutingi, men at teir eisini hava gagn av at vera partur av Bretlandi og

bretska samveldinum innan ES og ST. Alistair Darling legði afturat, at spurningurin um loysing ella samband verður tann týðningarmesta avgerðin hjá skotum tey næstu árin.

Allir teir politisku flokkarnir í Onglandi taka undir við átakinginum "Better together".

Skjótt liva norðmenn 100 ár

Betri livikor, fleiri og betri heilsutilboð og minni royking gera, at um nøkur fá ættarlið fara tey flestu í Noregi at fylla 90 ár og meiri enn tað

Livialdurin er hækkaður stóðugt tey seinastu umleið 200 árin, og tað er einki, sum bendir á, at steðgur kemur í hesa gongdina, sigur granskarin Helge Brumborg við norska kringvarpið.

Í fjør var meðal livialdurin hjá norskum monnum 79 ár, og serfrøðingar meta, at í 2100 verður hann 90 ár. Hjá kvinnum var meðal livialdurin í fjør 83 ár, og hann verður sambært serfrøðini 93 ár, tá hendan øldin endar. Helge Brumborg sigur við

Tá hendan øldin endar, fara norskar kvinnur at liva næstan 100 ár í meðal

Mynd: Polfoto

NRK, at betri viðgerð fyri krabbamein og hjartasjúkur er ein orsök til, at livialdurin hækkar, og hetta saman við betri livikorum, betri bústaðarviðurskiftum og øðrum kann gera, at norskir menn fara at liva 93 ár í meðal og norskar kvinnur 99 ár, sigur granskarin.

Hann leggur afturat, at heilsan er meginorsøkin til, at fólk liva longri, og at serliga eitt hefur sera stóran týðning - at færri roykja.

Kinesararnir koma

Tað er ikki bara sum íleggjarar, at kinesararnir eru farnir at gera vart við seg á okkara leiðum. Tey seinastu árin eru stóðugt fleiri kinesisk ferðafólk komin hendanvegin, og í Íslandi tosa tey um ein rættiligan og veksandi ferðafólka-streym úr Kina.

Ársæll Harðarson, sum er økisstjóri hjá Icelandair í Asia, væntar 12.000 kinesisk ferðafólk til Íslands í ár og 15.000

næsta ár. Tað er ein stórus vøkstur, tí í 2010 komu bara 5.000 kinesisk ferðafólk til Íslands.

Íslendski bankin Arion hevur roknað seg fram til, at útlendsk ferðafólk leggja í meðal 152.000 íslenskar krónur eftir seg í Íslandi, og er tann metingin røtt, fáa íslendingar 1,8 milliard krónur burtur úr teimum 12.000 kinesisku ferðafólkunum, sum vitja í ár, skrivur Morgunblaðið.

Grønland tekur íløgulán

Mánadagin skrivaðu grønlandska landsstýrið og Den Nordiske Investeringsbank undir eina avtalu um, at Grønland lænir 350 milliónir krónur úr bankanum. Lánið skal rindast aftur eftir 15 árum, og tey fyrstu sjev árin hefur lánið fasta rentu.

Maliina Abelsen, sum umsitur figgjarmál í landsstýrinum, sigur við KNR, at lánið skal brúkast til at figgja eitt vatnorkuverk við Ilulisat. Verkið skal eftir ætlanini takast í nýtslu í 2013, og tá fara fyra teir størstu býirnir í Grøn-

Maliina Abelsen úr IA umsitur figgjarmál

Mynd: KNR

landi umframt Narsaq og Tasiilaq at fáa sína elorku frá vatni.

Herumframt tryggjar lánið úr norðurlandska íløgubankanum, at gjaldfórið hjá landskassanum í 2013 er tryggjað.

Finska arbeiðsloysið nógv vaksið

Arbeiðsloysið í Finnlandi vaks sera nógv í síðsta mánað. Nýggj tøl hjá finsku hagstovuni vísa, at arbeiðsloysið var 9,5 prosent í mai samanborið við 8,4 prosent í apríl. Ein orsök til tann stóra vøksturin er, at í mai byrja nógv lesandi at søkja sær arbeiði.

Hóast tann stóra vøksturin var arbeiðsloysið í mai 0,3 prosent minni enn í sama mánað í fjør.

Tilsamans 266.000 finnlendingar vóru arbeiðsleysir í síðsta mánað, og tað var 8.000 færri enn í mai í fjør.